

[Knud Kristensen.]

Forøgelse af Prisstigningen ud over, hvad den ellers vilde være, betyder naturligvis en yderligere Forværrelse af Eksporterhvervenes Stilling.

Dertil kommer, at det ogsaa betyder et Spild af Valuta, naar de forskellige Importører ikke maa indføre paa de Tidspunkter, som de alle er enige om at anse for rigtige til Indkøb af de Varekvantiteter, der er Tale om. Derved medgaar der nødvendigvis mere Valuta, end der ellers skulde, og derfor maa man være klar over, at denne Form for Rationering, en Valutarationering, maaske nok er den dyreste Form for Rationering i det hele taget og en af de mest skæbnsvangre baade for Erhvervslivet og ogsaa for hele vor valutariske Stilling.

Den højtærede Handelsminister sagde ved Forelæggelsen af sit Forslag, at han sandelig ikke ønskede at have mere Indseende ... (*Formanden* ringer) ... Ja, det er en grove Uro dernede fra Ministerbænkene, den forstyrrer baade *Formanden* og *Taleren* ... Ministeren ønskede ikke at have mere Indseende og Kontrol med dansk Erhvervsliv og dansk Handel, end Forholdene absolut nødvendiggjorde. Jeg vil sige til den højtærede Handelsminister, at jeg vil gerne tro ham, men jeg har vanskeligt ved det. Forholdet er jo det, at Socialdemokratiet har som Programpunkt dette, at det ønsker Indseende og Kontrol og Regulering med Erhvervslivet; det er Partiets Hovedformaal, og jeg har ikke set, at Partiet har forladt dette. Vi hører ogsaa de socialdemokratiske Ordførere sige, naar der er Vanskeligheder, naar Arbejdsløsheden ikke kan bekæmpes: Ja, det kan selvfølgelig ikke ske, saa længe vi har et kapitalistisk System, det kan kun ske, hvis vi gaar over til et mere socialistisk System, saaledes at Staten griber ind og regulerer og styrer det hele.

Under forrige Krig holdt den tidligere socialdemokratiske Ordfører for Valutaloven, den tidligere Handelsminister, det ærede Medlem Hr. Hauge, en Tale, som efter mit Skøn var et fuldstændigt Udtryk, aabent og ærligt og ligetil, for Socialdemokratiets Stilling til og Opfattelse af disse Forhold. Den er refereret i de socialdemokratiske Blade, og jeg skal med *Formandens* Tilladelse oplæse nogle Citater efter „Silkeborg Social-Demokrat“. Det ærede Medlem sagde:

„Spørgsmaalet om nye store Stats-Monopoler maa blive rejst i betydeligt Omfang efter Krigen. Det vil vise sig nødvendigt, hvis Staterne, ogsaa den danske, skal kunne afvikle deres under Krigen paadragne uhyre Pengesforpligtelser. Det maa da herhjemme forlanges, at Staten i videste Omfang faar Magt over Importforholdene.“

Og han fortsætter længere nede, at der er en lang Række Varer, der allerede er modne i saa Henseende, og som det vil blive nødvendigt at indføre under Statens Kontrol, hvis ikke Kapitalisten skal udsuge den almindelige Befolkning.

Det, som det forekommer mig vi her maa have Klarhed over, det er: Er Regeringens Stilling den, at den fuldstændig har forladt disse socialistiske Doktriner og er gaaet over til et mere liberalt Synspunkt og sætter sin Lid til det private Initiativ og den private Foretagsomhed, eller er det „Dødsklokkerne“, der skal ringe? For den Snak, at ved en Lejlighed ønsker man det, ved en anden Lejlighed noget andet, det er en tvetydig Tale. Derfor spørger jeg: Er det Meningen, at man ønsker mere frie Handelsforhold og mere frie Erhvervsforhold? Har man forladt den socialistiske Teori og er gaaet over til en efter min Opfattelse mere forstandig Politik? Lad os saa faa det at vide, saa kan vi indrette os derefter og respektere det. Men er det blot Ræven, der snakker for Gæssene for at faa de forskellige Forslag til at glide lettere, saa forekommer det mig, det var værd at faa det at vide.

Den Situation, vi nu staar i, viser formentlig i højere Grad end maaske tidligere Betydningen af de eksporterende Erhvervs Virksomhed her i Landet, derunder ogsaa Landbrugets. Det er ofte fra mange Sider blevet hævdet, at Landbruget var det favoriserede Erhverv, det begunstigede, det mest beskyttede Erhverv her i Landet, og det øvrige Samfund, ja, det havde Samfundssind og Offervilje og Solidaritetsfølelse, og derfor var det villigt til at støtte Landbruget og bringe de nødvendige Ofre for at hjælpe Landbruget over en vanskelig Situation, og man har selvfølgelig der svælget i sin egen Gavmildhed og Offervilje.

Men er dette nu ogsaa det rigtige Forhold? Det virkelige Forhold er jo dog det,